

คำถาม : โรงงานแปรรูปสัตว์น้ำของไทยจำเป็นต้องขอใบรับรองมาตรฐาน Best Aquaculture Practices (BAP) จากหน่วยงานในสหรัฐฯ หรือไม่ และมีขั้นตอนอย่างไร

คำตอบ : มาตรฐาน Best Aquaculture Practices (BAP) เป็นมาตรฐานที่กำหนดขึ้น เพื่อให้ผู้ผลิตสินค้าสัตว์น้ำ ซึ่งครอบคลุมทั้งโรงเพาะฟักอนุบาล ฟาร์ม และโรงงานแปรรูป ต้องดำเนินธุรกิจโดยมีความรับผิดชอบต่อสังคม และสิ่งแวดล้อม ใส่ใจกับความปลอดภัยของสินค้าอาหาร โดยต้องสามารถตรวจสอบย้อนกลับสินค้าได้

การที่ Wal-Mart ห้างค้าปลีกรายใหญ่ของสหรัฐฯ ซึ่งมีสาขากว่า 5,000 แห่งทั่วโลก กำหนดให้กุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งและกุ้งแปรรูปที่วางจำหน่ายในห้างฯ ต้องเป็นกุ้งที่ผ่านการรับรองมาตรฐาน BAP จาก Aquaculture Certification Council, Inc. (ACC) ซึ่งเป็นหน่วยงานรับรองมาตรฐานของภาคเอกชนในสหรัฐฯ โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2549 ส่งผลให้โรงงานแปรรูปกุ้งที่ส่งออกกุ้งไปวางจำหน่ายในห้าง Wal-Mart จำเป็นต้องได้รับการรับรองมาตรฐาน BAP เมื่อประกอบกับปัจจุบันผู้บริโภคให้ความสำคัญกับการผลิตที่ปลอดภัย เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น การได้รับการรับรองมาตรฐาน BAP ย่อมทำให้ผู้ส่งออกสินค้าสัตว์น้ำมีโอกาสทางการค้ามากขึ้น

ขั้นตอนการขอรับรองมาตรฐาน BAP สำหรับโรงงานแปรรูปสัตว์น้ำ มีดังนี้

1. **ขอรับเอกสาร** ซึ่งประกอบด้วย ใบลงทะเบียน (Certification Registration Form) ใบสมัคร (Certification Application Form) และแนวทางปฏิบัติสู่การได้มาตรฐาน (Guidelines for Standards) จากหน่วยงาน ACC โดยดาวน์โหลดข้อมูลได้จาก www.aquaculturecertification.org

2. **กรอกรายละเอียดลงในใบลงทะเบียนให้ครบถ้วน และส่งเอกสารดังกล่าวพร้อมค่าลงทะเบียน** เข้ารับการตรวจรับรองจำนวน 500 ดอลลาร์สหรัฐฯ หลังจากหน่วยงาน ACC ได้รับเอกสารและค่าลงทะเบียนเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จะออกเลขประจำตัวให้แก่โรงงานแปรรูปสัตว์น้ำ (ผู้สมัครขอรับรองมาตรฐาน) พร้อมแนะนำแนวทางปฏิบัติตามมาตรฐาน BAP และคำแนะนำในการกรอกใบสมัครให้แก่โรงงานแปรรูปสัตว์น้ำ ทั้งนี้ โรงงานมีเวลา 1 ปี ในการกรอกรายละเอียดในใบสมัครให้ครบถ้วนก่อนส่งไปยังหน่วยงาน ACC รวมถึงปรับปรุงโรงงานให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด

3. **คัดเลือกผู้ตรวจรับรองโรงงานที่ได้รับการรับรองจากหน่วยงาน ACC** โรงงานแปรรูปสัตว์น้ำสามารถขอให้หน่วยงาน ACC จัดส่งบัญชีรายชื่อผู้ตรวจรับรองมาทางโทรสาร ไปรษณีย์ หรืออาจตรวจสอบรายชื่อเองได้จาก Website (www.aquaculturecertification.org) ทั้งนี้ โดยปกติผู้ตรวจรับรองใช้เวลาในการตรวจสอบโรงงานประมาณ 2 วัน คิดค่าตรวจรับรองวันละ 400-800 ดอลลาร์สหรัฐฯ อย่างไรก็ตาม ผู้สมัครสามารถต่อรองราคากับผู้ตรวจรับรองโรงงานได้

ทั้งนี้ ผู้ตรวจรับรองต้องรวบรวมและสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม รวมถึงรายงานผลต่อโรงงานแปรรูปสัตว์น้ำ และหน่วยงาน ACC ภายใน 14 วันหลังตรวจสอบโรงงาน ทั้งนี้ โรงงานแปรรูปจะต้องผ่านเกณฑ์ Critical Inspection Requirement ที่ระบุในใบสมัครครบทุกข้อ และได้คะแนนรวมจากหัวข้ออื่น ๆ ในใบสมัครไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 จึงจะมีสิทธิ์ขอรับการรับรองจากหน่วยงาน ACC

4. จ่ายค่าแรกเข้าให้แก่หน่วยงาน ACC โรงงานแปรรูปสัตว์น้ำที่ได้รับการรับรองมาตรฐานต้องชำระค่าแรกเข้าให้แก่หน่วยงาน ACC เป็นเงิน 2,000 ดอลลาร์สหรัฐ และหากมีปริมาณส่งออกกึ่งในปีที่ผ่านมาเกิน 1,000 ตันต่อปี ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มในส่วนที่เกินอีก 2 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน แต่สูงสุดไม่เกิน 8,000 ดอลลาร์สหรัฐ ทั้งนี้ โรงงานสามารถแบ่งชำระค่าแรกเข้าเป็น 2 งวด คือ ชำระครึ่งหนึ่งเมื่อได้รับการรับรอง และชำระส่วนที่เหลือหลังได้รับการรับรองแล้ว 6 เดือน

ทั้งนี้ โรงงานแปรรูปสัตว์น้ำที่ผ่านการรับรองจากหน่วยงาน ACC แล้วสามารถติดตามสัญลักษณ์ BAP ของหน่วยงาน ACC รวมถึงสัญลักษณ์รูปดาวบนบรรจุภัณฑ์สินค้าสัตว์น้ำส่งออกได้ นอกจากนี้ โรงงานแปรรูปสัตว์น้ำต้องเก็บบันทึกข้อมูลที่เป็นไปตามที่กำหนดในแนวทางปฏิบัติ อาทิ รายชื่อฟาร์มวัตถุดิบสัตว์น้ำ วันที่วัตถุดิบมาถึงโรงงาน และชื่อผู้ซื้อ เพื่อให้สามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ตลอดเวลา อีกทั้งโรงงานแปรรูปสัตว์น้ำที่ได้รับการตรวจรับรองแล้ว ต้องขอให้ ACC ตรวจรับรองทุกปี ซึ่งต้องมีค่าใช้จ่ายให้หน่วยงาน ACC ในการออกไปรับรองครั้งละ 1,000 ดอลลาร์สหรัฐ นอกเหนือจากค่าตรวจรับรองโรงงาน

ส่วนวิเคราะห์ธุรกิจ ฝ่ายวิชาการ
เดือนกรกฎาคม 2549